

החלטת הוועדה ל-29/מ.מ.

מחייבת של הוועדה לחינוך וחרבות, שהחסימה
גיוס כ"ד באדר תשי"ג - 11.3.53, בשעה 08.45.

נוכחים: היו"ר ש. סרפיץ
ח. בוגר
מ. ארמ
ק. כהנא
י. רוזנברג
ש. כהרית
ד. נמר
א. כליון
י. שמילנסקי
ר. אהרי
א. נמר
א. גרמן

נעדרו:
מ. אונג
א. דרימל
א. דימל

סוזמנים: פדופ' ריגר - המנהל הכללי של משרד החינוך
ד"ר גולדשטייט - מטעם משרד החינוך
מר ירנון - " "
גב' שמר - " "
גב' ברט - " "

סדר היום: 1. המצב המוסרי לחינוך עורים
2. חסימת החינוך לשנת 1953/54

אני מוחתם את החסימה.

היו"ר ש. סרפיץ:

היו"ר ש. טרטיץ:

אנו מתחילים לדון במעיקר הראשון שבמד
היום - המצב במוסד לחינוך עוריים.

אני מבקשה נח מר ארנון לאסור בניגוד למצב
על החממתנות הדברית בקשר למו"מ עם הסתדרות העובדים. בראוני לומר, שאני
מצידי שותף עמו מר נמיר והודעתי לו שהוא לא יוכל לשבת איתנו וכל
ועדת החינוך תקום עם הענין לא ימורד. אחמול הוא הודיע לי שלא היתה
טביחה ושוקד הוועד של הסתדרות מטפל בענין.

מר ארנון:

המטול בענין נמסר למר בן-דורי. היו לי
שיחות אחר ואחרי כן גם נתקיימה י יבה.
הוא בינתיים למד את השאלה ונפגש עם מרכז העוריים. אני העמיתי בגני מר
בן-דורי את השאלה, מדוע הוועד הוועל של הסתדרות מרשה למרכז העוריים
להכריז לביטול במקום כזה. הוא ענה, שלפי המסמך הקיים בין הסתדרות העוריים
והסתדרות העובדים אין הוועד הוועל יכול להתערב בשביתות מקומיות. אמרתי
לו שהמוסד לחינוך עוריים אין להשוותו ברית ספר יטודי, נניח, בעיר או
במושבה, ולא זהו מוסד יחיד בארץ, מוסד מרכזי. מר בן דורי ענה, שאם על
פי כן יש למרכז העוריים פריבילגיות מסוימות, בהתאם להסמכת הליים ביניהם,
ואין הוועד הוועל יכול לצוות על מרכז העוריים לתדול מענין זה. בפניחנו
אל הוועד הוועל אנו התכוונו שטרם לאסור את השביתה, מאחר שעמדת
משרד החינוך ברורה ואנו גם יודעים עמדת ועדת החינוך בענין זה.

בקשר לבעדים המעשיים שאפשר לנקות,
הודיע לי מר בן דורי שלא מליאת הוועד הוועל אלא אחת משתי הוועדות:
הועדה המקצועית או הועדה המרכזית - יכולה למטל בשנין אך בתנאי מפורש
שהחליטה תהיה טרפית.

אני לא יכולתי לחת תקף תשובה לדרישה זו
ולאחר התייעצות במשרד החינוך נחתי תשובה שלילית: קשה למשרד להסכים
לקבל הכרעה בליאה פדגוגית ולא מקצועית. בגישתנו החדרונה הודיע
לי מר בן דורי שאם משרד החינוך לא יקבל תנאי זה, הוא רק מסבך את הענין.
ברצוני להגיד, שמשרד החינוך אין דעה לשנות את עמדתו החדרונה יונית
בענין זה, במשך דברי שאלה פדגוגית ולא מקצועית, וחניתנו לוועד הוועל
היתה על מנת ללחוץ על מרכז העוריים ללא למטל במוחד זה כפי שממליים
בכל מוסד אחר.

היו"ר ש. טרטיץ:

אני חפצה לומר שדחתי בענין זה זהה עם
דעת משרד החינוך בשאלות פדגוגיות
מתליט משרד החינוך שהוא העיסוק של חילונת אצלנו. אולם מה יסנו וריכות
קונקרטי בדבר הסתדרות - האם צריך משרד החינוך ל פור את המשימה הזו
להחליטה של ועדה הסתדרותית או לא, הגם בכלל הדבר הזה שמשלה ממליו
הסתדרות העוריים לידה הוא דבר בהסמכות והאם יאסור במת הזרוע ובאיומים
למחור בשית מפור זה.

אני חפצה ליציע שהענין הזה יושבר להכרעה
הממשלה והיא תחליט באיזה אמצעים צריך לנהוג ומה יש לעשות כדי לשים
קץ להסתדרות זו.

מר ארנון:

אינני מאמין שהממשלה תסכים לדון בענין זה.

ש. כמרית:

לפי דחתי ענין זה לא צריך להגיש לממשלה,
אם הוא נמסר לוועדה המרכזית או לוועדה
המקצועית "ל הסדרות" אמנם אני מקבלת את הגישה הזו שבשאלות פדגוגיות,
לא מקצועיות, אין משרד החינוך יכול לקבל הכרעה הוועדה, אבל זה לא מונע
שאסור עוד להחמיר ולא לקבל זאת באולטימטום.

ד. גאר:

בענין המצעה להעביר את השאלה להכרעה
הממשלה לי לי אותה דעה של חו"כ כמרית,
ואיני י חושבת שאנו צריכים כבר להגיש לכוננת האחרונה.

ד. נצ"ר: במשך למד"מ עם המחדרות הסובדין ברצוני להגיד, שינינוי חושבת כי צריך להסמיר את המלה במונח קיימני, שנתה הורחה ממרמזת מבקשת להכריע בעניינים מדגוגיים. לועמי, המלה הזו אינה שרונה, ולא צריך להסמיר אותה, כך. כגון י"נה נסדזה יתח ברורה - האיגוד המקצועי אינו פומק בהחלט מדגוגיות, זאת צריך לדעת ופל זה אין לשרר. לדעמי, עלינו לשרר את הענין הזה כהחיה מקומית, או ארצית, אבל מיוחדת במינה.

אני מציע שבמקרה זה נסמוך על הועדה המרמזת על המלה הישראלית.

היו"ר ש. פרסיץ: מורה האיגוד איננו יכול ללכת לתרבות.

ד. נצ"ר: הו"ר לא הולך לתרבות. האיגוד המסמיר יכול להחריע שביחה ואין חוק המוסר שביחה. אנו יכולים להתנגד באופן אישורי לשיחה - על זה אין חילוק דעות ועל כך כבר טבענו את דעתנו - אבל את עניינים אלה לא מתחזית בתורה משמית רצון, לא הייתי מייעת לאחריה את הענין ולהסמיר את השאלה שמאלה מרינצי יונית. אני רוצה לסמוך גם על ההגיון של חברי הועדה המרמזת של ועד המוסל, אשר לא נרכל להיכנס למד"מ עם לא חרף למפרע. שמעדיים יקבלו את דעתה.

היו"ר ש. פרסיץ: אבל אנו לא הולכים לתרבות?

ד. נצ"ר: איננו רואה מוצא בדרך אחרת.

ה. בוגר: לועמי, מורה האיגוד אינו יכול ביום ארץ לעמוד תחת פקוחו של יזה מוסר אחר בניינים שלו. שאלה זו היא ענין של מורה האיגוד, הוא צריך לדאוג לכך, ויני מסמית שממללה צריכה לקבוע מעט דעה.

אולם במסרה דנן נמצא הוא מור. גב' ארמ מסרה שמדריי אינה רוצית לשבות, כך שאלה המורים בגלל ירתי מסמירין אך למרות זאת נכחה המחדרות הסובדין סלמונית לסובדי המוסר ונכחה הורחה לשבות. איננו מבין איך המחדרות הסובדין יכולה לדרו' שביחה בגלל זה שלא מסמלית מורה? את זהו שאלה שמסמירין אדם - איננו ל הוא המדקה, אבל עם זמסוד איננו מקבל דומיני צריך לבוח? לדעמי, אין הגיון לכך.

כאשר מר ארנון שוחח עם מר בן צורי הוא נחלל לי שמד על נמורה¹ שהמחדרות הורחה לסובדין לשבות.

היו"ר ש. פרסיץ: אני הורחת שמה י"נה אייזהתנה?

גב' ארמ: חלק המורים השתברו איתם נכנס.

ה. בוגר: המחדרות הסובדין נכחה הורחה לסובדין שאלה ל'רות, אך נאמר להם שה רמדי להינוד עורית אינו שייך להמחדרות והורחה המסקת לא חללם ומי השמיתם.

הדעמי היא, לכנות למר בן צורי בהחלטה שהמחדרות לא תתקרב ולא תיתן מסרה לסובדין לשבות. לדעמי, ענין זה איננו למוד קמליו וצריך שתגדיל הורחה המסמירין לחוגי המחדרות ינסו למדייק על שם בן צורי שמממירין לא שמייה בגיון י"נה אייזהתנה המדקה האיגוד צריך לקבל את המכרחה של מוסר מור.

ב. נצ"ר: ברצוני להציע שנקבע כמה חברים על ועדת המינוד אשר לתקשרו עם האיגוד המסמירי של ועד המוסל וישררו את השאלה.

החלטה: חברי הועדה מ. ארט וד. נאר יבואו בתאריך עם האיגוד המסמירי על ועד המוסל של המחדרות וישררו למר ארנון את חוצאות הבירור.

גב' ברמ:

ברוני להוסיף שגם יתר הקניינים, שהוחלט עליהם בקשר למסד להיגיון עורכי, יינתן מחקרים - הפריכותם יושבים במוסד; הבחירות לנתיבי-המסרבות לעבור; הבחירות שהיו צריכים לעבור למדד הפולש בגלביה - עודם יושבים במוסד.

היו"ר ש. פרמיץ:

הרי בענין זה מיכל הנאמן היגורני מר בר זור?

גב' ברמ:

הוא הגיש משפט, וזלם פסק הדין יכול להינתן גם בעבור שנתיים.

היו"ר ש. פרמיץ:

ברוני להשיב דבר פשוט: אקייט טוב פים ישיבה עם כל הגורמים הנוגעים בדבר - נציגי משרד הניד, מר בר זור, נציג משרד ההיגיון, נציג משרד הכריאות ומנהל המוסד עצמו - ואברר שוב את כל העניינות.

ה ב ט ה נתקבלה

היו"ר ש. פרמיץ:

אנו יודעים למעט השני שבולד היות - תקימה להיגיון לשנת 1953/54.

ברוני להזכיר לחברי הוועדה החלטה אחת שנתקבלה בוועדה ההיגיון ואשר התקבלה בוחה לאינטנסיביות הדרושה אך חרם קבלתי חשונה. אני מחבוננה לדרישתנו על מינוי וועדה מלנה, משותפת לוועדה ההיגיון וועדה המספיק, אשר תדון ביהר פרומרוט בהיקף תקיב היגיון. בקשר לכך דברתי בזמנו עם היו"ר ועדת הכספים, וה"ה גורי, והוא ימר שמקבל בברכה את ההצעה הזו. חברי בקואליציה הפניו לי לעזור בענין זה, אבל בינתיים הקניינים "נרדמו". אני רוצה לבטח מעברי הוועדה שכל סיקה וסיקה תיפס אח כח חברה בוועדה המספיק לוועדה הכנסת לימוד על כך שהחלטתו הזו תובנהלשועל.

בקשר לכך אני מבקשת את חברי הוועדה לא לפרסם החלטה זו, כי חברה מכל היינס נתייח אמרו לי שהיו מוכנים לקבל את ההחלטה שלנו, אך ישנה גם וקטנה יתרות אשר תדרושנה מינוי ועדת כוללה. הם מתייעים לנו להעביר את הענין הזה באופן, כחות זה יותר, יוצא מן הכלל ואשר לסמוך על הנאמרים אשר יסמלו בזה. אני דברתי עם חברי בוועדה הכספית והם מבטיחים לכך, אולם גם יתר חברי הוועדה צריכים לדבר עם חבריהם בוועדה המספיק על-מנת שהדבר יקום.

ד. נארי:

לפי המכתב שנתקבל בוועדה הכנסת על הדיון בתקציב, יש כמה דברים שנשטרו לי בלתי ברורים. נפית שעד פכת נאשר את מסגרת התקציב - הן מסגרת הוצאות והן מסגרת ההכנסות - ז.א., למעשה הכנסת תואר שבמסגרת ההוצאות יש מכום פלוני לכל משרד ומשרד. מחוץ זה אני מבינה, שאנו נוכל רק להשיע העברות מסוימות מסעיף אחד לאחר.

היו"ר ש. פרמיץ:

אני רוצה שבמכתב פה ישנה דבריהם החברונים החבר. הצעה התקציב, כפי שהוחלט על שולחן הכנסת, הושחתה על יסוד קוריי מיוימים: א) הרצון לחסוך; ב) הרצון לייעל; ג) הרצון להחיל את האמצעות על ההכנסות הריאליות. לאחר שהצעה התקציב הונחה על שולחן הכנסת ונדחת המכר יח הדון בה, היא תוכל גם להשיע העברות מסוימות מתקציב לתקציב. אותו דבר יכול להיעשות בוועדה המשנה - של ועדת המספיק וועדת ההיגיון - להשיע הוצאות בנוגע לתקציב ההיגיון. ישנה רזרבה, ישנם סכומים שהם לגמרי לא ברורים ואשר הועדה יכולה לומר על יעילותם והשימוש בכספיהם עליה, ויש דברים שהועדה חובל להשיע על החלמות ועדת הכספית. לכן לא צריך לרמות את הצעה התקציב כדבר גמור, אלא הצעה שצריכה עוד לחפל בה.

כפי שאני רוצה תהיה היאבקות גדולה בין המשרדים וגם בין ענייניהם שונים שבכל תקציב ונתקציב, אבל במלואה אני חו"ב שישנה אפשרות להשיע, לחקן ולשמר דבריהם. לכן צריך לומר על הצעה כדבר הקמת ועדת המשנה בכל חוקם.

או.

ד"ר גולדשטיין:

אנו נמשיך בפיק "תרבות ואמנות". אמנם אין למסרד החינוך והתרבות מפעלים משלו, אבל הוא נדרש וגם נענה בזמנו לפניות יל מוסדות שונים הפועלים בשטחים אלה, שרצו בעזרה ועידוד. אם כי מסרד החינוך והתרבות מסתמך אך בחלק קטן של תקציב מפעלים אלה, הרי השתתפות זו מבטיחה לו הכוונה בפעולותיהם. התקציב המיועד לתרבות ואמנות נקבע על ידי מסרד האוצר בסך של 128,000 ל"י. טעיף זה כולל מוסדות אמנות, מוסדות לימוד, בתי נכאת וספריות. ברצוני להזכיר שאין למסרד החינוך בהצעתו לתקציב שנת 1953/54 הצעה מפורטת בין איזה מוסדות יחולק הכסף. במתן הקצבות למוסדות נאסר במפורש שאין מסרד החינוך מחויב להמשיך במתן התמיכה ויתכן, הואיל והתקבלות בקשות ממוסדות חדשים, נפסיק את מתן ההקצבות למוסדות שנהנו מהן עד עכשיו. הפרוט לגבי טעיף זה, המופיע בהצעתנו, אינו ליצנה החדשה אלא מראה את חלוקת הסכומים בשנת התקציב הסמטיימת.

בטעיף "הנחלת הלשון והשכלה לעם" כלולים האולפנים, עידוד פעולות תרבות ואמנות בישובי עולים בשיתוף עם הרשויות המקומיות ועם מוסדות ציבוריים העוסקים בזה, כגון מרכז לתרבות של הסתדרות העובדים. טעיף זה כולל גם חוגי לימוד למבוגרים. בנדון זה יצאנו מתוך הנחה שיש בארץ מספר רב של מבוגרים שמשום מה לא קבלו השכלה של בית ספר יסודי, הן בין הוותיקים והן בין העולים החדשים ויש להביא את יסודות ההשכלה הכללית בין השכבות של האנשים האלה. הרשויות המקומיות משתתפות בהוצאות לימוד המבוגרים בשיעור של 40% - 60%. הנטיונות הראשונים בשטח זה היו מעוררים ומנהל המחלקה קיווה להקצבה יותר גדולה. מסרד החינוך ראה צורך להציע למסרה זו לשנת התקציב 1953/54 סך של 32,000 ל"י לעומת 6,500 ל"י בשנה הקודמת, אולם מסרד האוצר אישר 7,500 ל"י בלבד.

לתרבות תורנית הוקצב בשנה הקודמת סכום של קרוב ל-100,000 ל"י. פעולות מחלקה זו הורחבו במשך השנה האחרונה והדבר התבטא גם במספר פעורי תורה שניתנו וגם בעידוד פעולות של ארגונים העוסקים בכך, הן בהתישבות העובדת והן בישובי העולים. מסרד החינוך הציע בטעיף זה תקציב של 156,000 ל"י, אבל מסרד האוצר אישר רק 101,550 ל"י.

אני רוצה לציין לגבי שני הטעיפים "הנחלת הלשון והשכלה לעם" ו-"תרבות תורנית" שחלק גדול מתקציבם זהו תשלום מורים שמסורתם אינה צמודה בדרך כלל לאינדקס יוקר המחיה, כמו מסורת המורים בבתי הספר היסודיים. לכן יעבור זמן מה עד אשר ההתייחסות תתבטא גם במסורות המורים האלה. השנה נאלצנו כבר להגדיל את מסורתם. מכיון שהתקציב בשני הטעיפים הנ"ל לא הוגדל כמעט, הרי יהיה צורך לצמצם את הפעולה.

הצעתנו לאמנות היתה קרוב ל-40,000 ל"י.

ד"ר ריגר:

יש לציין כי 2,500 ל"י לתערוכה "כיבוש הסמטה" נכללו לטי החלטת הסמטה ולא לפי בקשתנו.

ד"ר גולדשטיין:

בשנה שעברה הועברו דרכנו 25,000 ל"י שהוצאו על ארגון הזמריה.

ד"ר ריגר:

2,500 ל"י המיועדים להשתתפות בתערוכה הבינלאומית בונציה הם על חשבון חוב בעבר.

ד"ר גולדשטיין:

עתה הגענו לטעיף "ספריות וספרנות". עד עכשיו עסקה בהכשרת הספרנים האוניברסיטה העברית ואנו השתתפנו ב-50% של ההוצאות.

ליסוד ספריות חדשות בישובי עולים הוקצבו בשנה הקודמת 10,000 ל"י, אולם הפעולה לא התקדמה בגלל סיבות טכניות. לא מצאנו בישובי עולים את הגוף המוכן לקבל על עצמו את האחריות לשמירת הספרים. לכן נאסברו מצלנו ספרים במספר רב ולא היה צורך לדרוש סכומים גדולים לשנת הכספים הבאה, אלא התמקדנו ב-5,000 ל"י.

ההצעה לספרייה ניידת התקבלה מחוץ לארץ. נאסר לנו כי מוכנים לשלוח מכונית מניידת בהתאם לצורך, שתוכל לשמש כספרייה ניידת. הפעלת הדבר והחזקתו דורשת כסף ואנו דרשנו 5,000 ל"י, אבל האוצר לא אישר את הסכום.

ד"ר גולדשטייט:

לעידוד ספריות קיימות בקטנו 5,000 ל"י, כי אנו חושבים שבמקומות שיש גרעין לטפריה והרשויות המקומיות רוצות לתת שרות לציבור טוב נעשה את נעודד אותם. אבל האוצר לא אישר לנו את הסכום המיועד לכך. נאמר לנו במסדר האוצר כי אפשר להסתפק במה שיש.

היו"ר ש. פרסיץ: אפשר היה להראות את הסכום הזה בתקציב לטפריה בישובי עולים.

ד"ר גולדשטייט: הצעתנו לסעיף "הכשרה גופנית" היתה מבוטלת על כוונת הרחבה.

מופיע טוב תקציב לעבודות הכנה לבנין מכון "ווינגייט". יש להרחיב את את החינוך הגופני בישובי עולים. השנה רצינו גם להגדיל את התמיכה באיגודי ספורט. מסדר החינוך עצמו אינו עושה לחיזוק הספורט אבל הוא תוטר באירגוני העוסקים בכך. לפני שנה הוקצב לנו למטרה זו 15,000 ל"י ועתה בקטנו 25,000 ל"י, אבל פוטר טוב אותו הסכום כמו לפני שנה. אמנם, בהצעת התקציב של מסדר האוצר כתוב כי לפני שנה הוקצבו לסם תמיכה באגודי ספורט 25,000 ל"י, אבל 10,000 ל"י מתוכם נועדו לכנוסי "הפועל".

היו"ר ש. פרסיץ: 10,000 ל"י אלה היו מיועדים לאולימפיאדה.

ד"ר גולדשטייט: זה בכל אופן סכום מדומה שאינו נכנס לתקציב מסדר החינוך.

אשר לסעיף "עידוד להקמת מתקני ספורט ומשחקים", אפשר לומר ש-1,000 ל"י שלנו מפעילים 5,000 ל"י של הרשות המקומית. לכן בקטנו למטרה זו 16,000 ל"י, אבל האוצר לא התחשב בזה והקציב רק 5,000 ל"י.

התקציב של מחלקת העתיקות דורש הגדלה ניכרת לעומת השנה הקודמת. יש לציין כי נוסף על התקציב המאושר קבלנו גם 11,000 ל"י על חשבון ההתיקרות, שיש להוסיפם לתקציב של שנת 1952/53.

היינו רוצים שפעולות מחלקת העתיקות תהיינה רחבות והיא תוכל לטפח את הטפירה על אתריה הסטוריים, כדי שיהיו פתוחים לתיירים מחוץ לארץ. הדבר אפשרי רק אם נשתתף בסכר העבודה של האנשים הבאים מחוץ לארץ, כי אחרת הם לא יבואו. חלק מתקציב השנה הקודמת הוצא למען קרן השוואה למשחות מחוץ לארץ. בקטנו השנה כ-190,000 ל"י, וניתן לנו רק כ-110,000 ל"י.

היו"ר ש. פרסיץ: הייתי רוצה להודות לנציגי מסדר החינוך על העבודה המיגיעת.

אל נעמוד על תקציב של שנה זו מתוך השוואה לגבי תקציב שנה שעברה, כי דבר זה מטעה. אם יחטה לי, אני חפצה לקבוע כמה דברים.

כאשר אנו מדברים על חינוך יסודי, אנו רואים שבשנה שעברה היה מוקצב לזה תקציב של 6,834,050 ל"י והשנה דרש מסדר החינוך כמעט 13 מליון ל"י. כמה היו מורכבים הסכומים האלה שהוצאו על חינוך יסודי?

4,250,000 ל"י - השתתפות בתקציבי הרשויות המקומיות בהחזקת בתי ספר יסודיים; 1,300,000 ל"י - מסכורת מורים בבתי ספר יסודיים של ישובי עולים; 625,000 - השתתפות בתקציבי הרשויות המקומיות בקיום גני ילדים.

ד"ר גולדשטייט: סכום זה כולל גם את המוחזקים. בשנה שעברה היינו צריכים מתוך הסכום הנ"ל לכלכל את פעולות המוקצבים, מוחזקים ותמיכות לגיליים שלמטה מגיל 5.

היו"ר ש. פרסיץ: 200,000 ל"י - בתי ספר לנערים עובדים; ציוד וריהוט לבתי ספר וגני ילדים מוחזקים - 50,000 ל"י.

ד"ר גולדשטייט:

בשנת הכספים 1951/52 קבלנו לצרכי ציוד תקציב של 350 - 300 אלף ל"י. תקציב זה לא נוצל מטעמי מחסור בחומרי גלם. בדיון על תקציב 1952/53 נאמר לנו מטעם האוצר כי הואיל ונאמר עודף מהתקציב הקודם, נקבל לשנת 1952/53 רק 50,000 ל"י לציוד. אבל קבלנו הבטחה מפורטת שיזכו אותנו בעודף של השנה הקודמת. 50,000 ל"י אלה הוצאו מהר מאד וזה יסלוקה חדשים המחסונים שלנו ריקים מכל ציוד יסודי. כבר בדאטמר 1952 הודענו על כך לאוצר וסר זגני הבטיח לסדר את הדבר ועד עכשיו קבלנו רק את המקדמה הראשונה של 10,000 ל"י. אני אומר את כל זה כדי להדגיש שהתקציב לשנה החדשה אינו מספק את צרכינו.

בהצעתנו לשנת התקציב 1953/54 בקטנו טוב מכונות של קרוב ל-300,000 ל"י, אבל האוצר צמצם את המכונות עד 85,000 ל"י. אם לא נקבל תוספת של לפחות 25,000 ל"י - נעמד שוב בפני מחסונים ריקים.

היו"ר ש. פרטיץ:

בתי ספר לנערים עובדים: החזקה, שירות נסיעות מורים וכו' - מציעים השנה 50,000 ל"י. בטנה שעברה הוצאות טעיף זה נכללו במכונות של 200,000 ל"י. חינוך מיוחד לילדים רובלמטיים ובעלי מוג (מסכורת מורים) - 22,000 ל"י; מועדונים לילדים הנ"ל, תחנות יעוץ, ציוד לדוגמא ומפעל להכשרת ילדי א"י - כל זה כלול במכונות של 22,000 ל"י. הוראת חקלאות בבתי ספר יסודיים - 23,000 ל"י; הוראת מלאכה בבתי הספר היסודיים - 23,000 ל"י; עידוד החינוך המוסיקלי - 3,500 ל"י; עידוד החינוך הגופני - 10,500 ל"י.

כל הסכומים האלה שמניתי פלוס עוד כמה מעיפים מהוריים ביחד את המכונות של 6,834,050 ל"י שהוקצב לחינוך יסודי בתקציב הקודם. השנה דרש מטעם החינוך 12,207,014 ל"י לחינוך יסודי. האוצר היטיב לעשות עמנו והגדיל את המכונות, אבל הבה נראה מה פרוט הגדלה זו.

אני חפצה לומר שנוסף על קרוב ל-6,900,000 ל"י שהוקצבו לחינוך יסודי לפני שנה, קיבל מטעם החינוך גם תוספת יוקר מכובדת מאד של למעלה מ-5 מליון ל"י, אשר חלק רב ממנה ניתן אף הוא לחינוך יסודי.

ד"ר גולדשטייט:

הטעיף של הקצבות לרשויות מקומיות להחזקת בתי ספר יסודיים, שדרשנו עבורו השנה 8,063,052 ל"י, חולק הפעם, לפי בקשת האוצר, למסכורת יסוד לטורים ולתוספת יוקר, לפי חשבון של 100 נקודות ג-ספטמבר 1951. הדבר נעשה מתוך טיבה שהאוצר גרס אחרת את חשבון ההתיקרות ובאט ישנו פרוט, אפשר תמיד לדעת את החישוב.

היו"ר ש. פרטיץ:

8,063,052 ל"י אלה כוללים את המכונות שהוקצב לטעיף זה לפני שנה פלוס תוספת יוקר פלוס גידול טבעי, אבל אינו כולל את ההפרט של 39% תוספת מסכורת לטורים המשתלם כיום על ידי העיריות ואשר החל מ-1.4.53 צריך להשתלם על ידי מטעם החינוך. לעומת זאת לא הובא בחשבון ביטול הזרמים, מיזוג כיתות קטנות ומניעת רטיחמת ילדים כפולות. אולם אני מסופקת אם על ידי אימצום בדברים אלה נוכל להעלות את התקציב היסודי עד 5,500,000 ל"י.

ישנו דבר אחד המעבין את כל אנשי החינוך מצד אחד וגם את כל האספה היודעות להעריך את הפעולה של בני הילדים במדינה. במכונות שהוקצב לפני שנה בצרוף תוספת היוקר אפשר היה באיזון שהיא צורה לקיים את חוק חינוך חובה. השנה נדרשים לזה מכונות יותר גדולים, ודבר זה לא הובא בחשבון.

אני חפצה לומר, כי אין לי כל ספק שגם אם לא נראה לעשות מהפכות תקציביות בטעיף "הגנבים", הרי המכונות הנה בתקציב פלוס אגרות חינוך גם על הגנבים (אינני מסכימה כי רק על בתי ספר יסודיים אפשר להעמיט אגרת חינוך) לא יספיק.

בתל-אביב אגרת חינוך חלה גם על הגנבים. ד. נאמן:

הוועדה לחינוך ותרבות
11.3.53

אגרת חינוך זו מטתלסת תמורת הזנה.

היו"ר ש. פרטיץ:

הילדים בגנים אינם מקבלים הזנה.

י. רוזנברג:

ברצוני לדעת מה העירייה מוסיפה מכספה

היו"ר ש. פרטיץ:

להחזקת הגנים. העירייה מטילה על בתי ספר

אגרת חינוך בסך 18 ל"י; נוסף לכך קיים מלווה חינוך ואף ילד לא יתקבל לבית ספר בטרום יטלם את כספי המלווה. קיימת עוד רשות חינוך נוספת - המנהל וועד ההורים. אם רוצים לסכם ביחד את כל הסכומים הנ"ל, אנו מגיעים ל-80 ל"י.

ישנם גנים פרטיים במדינה שבהם מסלמים

13 - 12 ל"י לחודש.

העיריות יכולות לתת משהו כדי להקל על

העול. אפשר גם למצוא דרך כדי להקל על הורים מעוטי יכולת ולקבוע תשלום בפרוגרסיה. אפשר לעבוד את הדבר הזה ואין לוותר עליו. מסרד החינוך צריך להקל על החזקת ילדים בני 3 - 2 בגנים.

מפעל ההזנה המיועד לבתי ספר יסודיים

עובר למסרד החינוך, ונמצאת ה אלה מהו ההגיון לא להיחמס באותם הכספים המוצאים על מנגנון כפול לפיקוח על הגנים, ולהחזיק את התקציב במסרד הסעד ולא לדרוש את העברתו למסרד החינוך כדי להוזיל על ידי כך את הדבר ולאפשר שמירתו של חינוך חובה. בעניינים אלה, לדעתי, אנו צריכים לעטח כחומה, לא שיום שבטול גיל חינוך חובה יתקם בבריאות ה לדים, אלא מפני שיש בליוב 60% הורים שאינם יודעים להעריך את הגן. הילדים במעברות ינסרו אם לא יהיו קיימים המוסדות המטפלים בהם. אם נגיע לביטול זרמים אפשר יהיה גם להביא לידי ייתוף פעולה עם ארגונים חובנים, וגם בגבולות תקציב מסרד האוצר אפשר יהיה לקבל תוצאות איזמהן ע"י העברה מסעיף תקציבי אחד למינהו.

אנחנו צריכים לעיין בכל הדברים האלה

ולהשפיע על הכנסת. גם בתקציב החינוך היסודי יש לעשות קיטוצים, אבל גם לאחר זאת יהיה עוד הבדל בין התקציב שניתן למסרד החינוך על ידי מסרד האוצר ובין דרישות מסרד החינוך.

אני חושבת שיש לבחור ועדת מינהלת

בכל שאלות התקציב ותערוך יישובת טווחות עם ועדת הכספים.

ד. נצר:

עד כמה שנתברר לי כאן, ההבדל בין התקציב של מסרד האוצר ובין דרישות מסרד החינוך מתבטא בפחות משמונה מאות אלף ל"י. כמובן, ללאור המצב הכספי שבו נתונה המדינה אנו מצויים לקטץ, אבל בוודאי נסכים לכך שבטכום זה של 3/4 מליון ל"י אסור לנו לקטץ, כי על ידי כך אנו נפגע באחד היסודות החשובים של המדינה, כאשר הכללנו בחוק חינוך חובה שנה אחת של גן, גם אז לא התעלטנו מהקושי התקציבי, אבל ידענו שאצלנו הגן יש לו חשיבות מיוחדת. אנו מצויים לחפש דרך להשגת הסכום הדרוש לקיום הגנים ואני חושבת שעל ידי האמצעים שהציעה אותם היושבת ראש, כגון הטלת חלק המעטסה על העיריות, הגדלת אגרת חינוך וכו', אפשר יהיה בוודאי למצוא דרך לכך.

שר האוצר הזכיר בנאומו בכנסת את ענין

הוספת שעות עבודה למורים. אני רוצה לקוות, כי דבר זה יוגשם והוא חל גם על הגננות, שיש להן אותם תנאי העבודה כפי שיש למורים.

למורים רוצים להוסיף סך-הכל 60 רגע

ד"ר ריגר:

של עבודה ביבוע.

ד. נצר:

אני מקבלת ביטודה את הצעת היו"ר לאמן את התקציב. אני רוצה גם לציין דבר חיוני אחד והוא - תמיכת הממשלה בחוק חינוך חובה לילדים בגיל חמש. זו עזרה למיעוטי יכולת, אבל כמובן, בגלל זה, היה צריך להטעים בתמיכה לגיליים

למטת מגיל חמי.

ד. נצו:

אנו צריכים לסצוא פתרון איזשהו לגעית הגנים, הן על ידי הסלת אגרות חינוך, פניה לגבנות והן על ידי הסלת מעטפה על גביים איכולים ליאת בזה.

אני רוצה להבהיר בקודה זאת נוספת - העברת בני ילדים למימד החינוך, אין בעלות סדר החינוך על גביים. הגנים שייכים לרשויות מקומיות או לרשויות אזוריות. באותה המידה לא קיימת גם בעלות של סדר הסעד על הגנים. למימד הסעד אין גביים מילו.

יש ניהול, החזקה או פיקוח.

הינוך י. פרטי:

ד. נצו:

סדר הסעד רק סדר ילדים טיעוטי יכולת במוסדות, על פי רוב מוסדות ל מרגונים. סדר הסעד אינו אחראי לציבור העובדים בגנים, אלא סילט בעד ילדים איר הוריהם אינם יכולים לילם.

אני חרבת לביתח זה צריך להבהיר מה פירוש העברת הגנים למימד החינוך. דבר זה לא יבולע לגנים, זה רק יבולע לעצם סידור הטיפוחות.

י. סמילנסקי:

אם נסתכל על הצעת התקציב באופן כללי, יש לדעתי, בראייה כללית ראוינה לצייין 4 נקודות; א) התקציב הריאלי לחינוך צומצם בהשוואה לתקציב הסנה הקודמת, אף כי טכום של 21,819,000 ל"י הוא לא רק טכום נכבד כילעצמו, אלא הוא הטכום היני בגדלו אחרי תקציב הבסחון. ב) תקציב זה נובע גחוק חינוך חונה זכרה וראוינה בגני הילדים. יש לי הרועם יתצעת התקציב של ס רד האוצר היא פלסנית וי אורך להתחייב בזה שאין אפ רות להגדיל את התקציב, ולסצוא דרך כיצד לא יבולע לגנים, מבלי שיהיה הכרח לחרוג מהתקציב של מימד החינוך. ג) סכורות הטורים תיולם להבא על ידי הסדינה ותוך כך ייתבע ציבור הטורים להגדיל את לעות עבודתם. כמו כן, יש להסדיר את היחסים בין הרשויות המקומיות והסדינה. דבר זה מעון הסבר סאר סידר החינוך כיצד הוא סמאר לעצמו את הסדר היחסים האלה, מה יהיה בקרה של התגיות עם הרשויות המקומיות, איך דבר זה יבוצע ברשויות מקומיות נחילות וכו'. ו) הוצאת כמה סדורים ורד החינוך והכללת סדור אחר, כמו הסדור לחינוך מקלאי, חינוך מקצועי והכללת ספעל החזנה בתוך סטגרת מימד החינוך.

אני מצדי סקדם בברכה את שחרור סידר החינוך מכל מיני תפקידים יהוא יכול להיות בלעדס, כי אין להכביד עליו בתפקידים שטי הוא אחר יכול לבצעם, לכן אני סתנגד לצרוך ספעל החזנה למימד החינוך. אם ועדת היעל סצאה לנכון לרכז את הספעל, היא יכולה לעשות זאת במטגרת סידר אחר. לדעתי, גדול הכובד הרובץ על מימד החינוך ואין להטיל עליו סטט נוסף.

לצור ארבע הנקודות העיקריות שטבילתי, אני רוצה לעבור למסקנות הנובעות מהן: א) בחי ספר תיכוניים: אינני רוצה לדבר על דברים שצריכים ליזון בוועדת סנה, אני רק סצייין באופן כללי, כי לא יתכן שבחי ספר תיכוניים יתפכו לבחי ספר יל העלירים. אפשר לסצוא סידור אחר ובנפלינו הוא יבחי הסיר תיכוניים יהיו פתוחים למוכסרים, ללא הבדל אמצעים. ב) בחי ספר גבוהים: ההקצבה בטעיף זה היא נכבדת. אבל ברור, להסתתמות סקורות תקציביות אחרים תביא לידי העברת המעטפה על כתפי המססלה. יש להניח כי הסועצה להשכלה גבוהה טספל עתה בכל הדברים הקטורים בהלואות למוסדות חינוך גבוה. ג) בחי סדרש למורים: אילו היו יואליט את דעתי, הייתי אומר שעבין המורים ועבין הנחלת הליון-אלה שתי נקודות סוקד של תקופתנו. אני חושב יבתוך הצעת התקציב היה צריך לצייין כמה תלמידים לומדים בכל בית סדר למורים הנמצא בתקציב זה.

10.

הוועדה לאיגוד ומרבנות
11.3.53

י. סטילנסקי:
ימנעתי אינפורמציה מסר אבן-ליון בקשר להנחלת הליון לעם ופעולה זו צריכה לקבל תנופה חזקה. זה הכרחי, כי ככל שהמאזנה הכלכלית תגבר ולאנשים האלה לא תהיה אחיזה בגוף המדינה תגדל הסכנה. לכן, צריך, אולי, להגביר את הפעולה על חיוון דברים לא פחות יקרים, כגון סעיפים יוניים של אמנות ומסיפנדיות.

ש. כפרית:
אני רוצה להעיר כי צדק חס"כ סטילנסקי באומרו שהתקציב כולו צומצם, מפני שימנה תוספת יוקר. בכל זאת ייבנו סעיפים יוניים להם הקצבה עם תוספת ניכרת. אם אין באפשרותנו להכניס שינוי גדול בתקציב, אני רואה בזה את דרכנו החינוכית בארץ. שטענו על מחסור גדול בכוחות חינוכיים בארץ ובדאי נצטרף לדעתו של חס"כ סטילנסקי שאין להסכים לבתי הספר התיכוניים ייהפכו לבתי ספר לעשירים. אם אנו פוגעים בדברים כה חיוניים כמו בני ילדים והנחלת ליון, מפגלי תרבות וספריות ליליובי יוליים. הרי אני מוקלת ימנה חס"כ כיום לתרבות עטנו יקבל, אולי, הפרכה אחרת בעוד 10 שנים. יש צורך לגשת לכל התקציב בדרך של צריכה ראשונית. אני רואה שהחינוך הגבוה קיבל הסנה תוספת של 3/4 מליון ל"י. החינוך התיכוני קיבל תוספת של 1/4 מליון ל"י, מתוך זה 135,000 ל"י לסטיפנדיות וזה דבר חשוב מאד.

אני רוצה לומר מאסור לנו לסגוע בערכי יסוד הדוריים שכולם קטנים לעומת גדול התקציב כולו. מסור לצמצם את הפעולות בין העולים, כי דבר זה יתנקם בנו. יש למצוא את הסכום הדרוש לקיום בני הילדים ואני חורבנת ההדרך יבנה הלכה היוצבת ראש היא נכונה. צריך לגייס את ההורים ובלוים פנים ואופן לא לבטל את בני הילדים. אני מתפלאת צומצם. סעיף בתי ספר ערב לנוער עובד.

היו"ר ש. פרטיץ:
הוויכוח על התקציב יימשיך ביום ג' הבא בשעה 11.00. ב-08,30 באותו היום תתקיי ישיבה של ועדת משינה לענייני התקציב ויש להשתדל שמתוך לישיבה הראשונה של ועדת המליצה, תתקיימנה כל שאר ישיבותיה במחיר עם ועדת הכספים.

- כחברי ועדת המליצה נבחרו:
- ש. פרטיץ - היו"ר
 - ס. ארם
 - ק. כהנא
 - י. סטילנסקי
 - ר. צברי
 - א. רוזיאל-גאור

היו"ר ש. פרטיץ:
אני מבקשת מאת חברי הוועדה להגן על תקציב משרד החינוך ואני חפצה שיהיה לחץ על ועדת הכספים.

א. רוזיאל/גאור:
מוטב, כי כל אחד מחברי הוועדה יפנה לנציג סיעתו בוועדת הכספים.

הישיבה נועלה בשעה 11.05.